

IVN-Lezing kuikensterfte in de Wilck, van Johan van der Haven, 14 februari 2023

Wederom was de zaal van IVN uitverkocht en hebben de aanwezigen deze keer genoten van de boeiende lezing van Johan en van de prachtige foto's van Adri de Groot.

Het gebied De Wilck is een Natura2000 gebied en bestaat uit vochtige en natte graslanden en maakt met 125 hectare onderdeel uit van het Hollands-Utrechtse veenweidegebied. Vanaf de dertiende eeuw is er sprake van een systeem van polders en boezems.

De Wilck was jarenlang van betekenis als foerageergebied en vooral rustplaats voor wintergast de Kleine Zwaan. Zij kiezen nu andere gebieden uit, mede doordat hun lievelingsvoedsel suikerbieten en aardappelen na de oogst niet meer op het land liggen waar ze foerageren. De Wilck is nog wel van grote betekenis als rust- en foerageergebied voor Smienten.

Ieder jaar wordt onderzocht welke vogels nesten hebben in de Wilck. Zo waren er in 2022 o.a. nesten van weidevogels de Kievit, grutto, scholekster, tureluur en veldleeuwerik. Ook de nesten van de watervogels zijn geteld, waaronder de verschillende soorten ganzen, eenden en meerkoeten en van de zangvogels zoals kneu, kleine karekiet en de rietzanger.

Maar er is al jarenlang een duidelijke afname van het aantal nesten van vooral weidevogels. Opvallend is dat ruim 50 procent van de eieren wordt opgegeten voordat ze uit zijn gekomen en maar liefst 95 procent van de kuikens wordt niet vlieg vlug. Waar ligt dit aan? Is het peilbeheer van invloed of het aantal rovers (predatoren)? Al jarenlang lukt het nauwelijks om jongen van onze nationale vogel de Grutto, groot te brengen. Gelukkig zijn er veel vrijwilligers, boeren en wetenschappers die zich hiervan bewust zijn en het tij willen keren.

De afgelopen jaren is op verschillende manieren door "CSI" (Crime scene investigation) gekeken naar het voedsel zoeken van zowel de grutto's als de rovers van hun jongen. Overdag wordt door vrijwilligers en onderzoekers volgens vaste methodes geobserveerd: waar de grutto's en hun jongen zich bevinden, hoe het grasland er daar uitziet en welke roofdieren er aanwezig zijn. Met wildcamera's worden nesten in de gaten gehouden. Zowel om te zien welk dier er eieren rooft maar ook welke prooidieren de plaatselijke buizerd naar zijn jongen brengt. Een vrouwtjes Buizerd is voorzien van een gps-zender met zonnecellen om te kunnen zien in welk gebied ze jaagt en bij het nest is een camera met SD kaart geplaatst. Er zijn ook vossenrasters geplaatst en er is een poging gedaan om met geluidsopnamen van alarmroepen en met nachtkijkers te achterhalen welke nachtelijke roofdieren het op de grutto's hebben voorzien.

Uit dit onderzoek is tot nu toe geconstateerd dat de vegetatie te laag is tijdens de eerste broed- en kuikengolf. Daarnaast heeft predatie een grote invloed op het broedsucces en is verandering in beheer én terrein noodzakelijk volgens Johan.

Het "CSI"-onderzoek gaat in 2023 door en heeft tot doel verder te achterhalen wat de kuikensterfte veroorzaakt en hoe het mogelijk voorkomen kan worden.

Onderstaande acties worden bij dit onderzoek ingezet:

- Toevoegen van extra studiegebied met hogere vegetatie en hoger broedsucces
- Nieuwe methode voor onderzoek naar nacht actieve predatoren
- Zenderen van 2^e buizerd (mannetje)
- Onderzoek naar voedselaanbod

Aan het eind van de lezing heeft Johan toegezegd om in 2024 een vervolglezing te geven met de uitkomst van het vervolgonderzoek dat gaat plaatsvinden. We kijken ernaar uit!